

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
The Relationship Between Emotional Intelligence of School
Administrators and Satisfaction on the Work of Teachers
under Nongbua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2

ปวีณา มุลกongsri¹ และวิลโล พลพว²

Paweena Moonkongsri¹ and Wilai Ponpuak²

Received: 1 February 2021; Revised: 28 February 2021; Accepted: 7 March 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.840$)

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต Email : Khompaweena@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

Email : wilsupervisor@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1) to study emotional intelligence of school administrators, 2) to study satisfaction on the work of teachers and 3) to study relationship between emotional intelligence of school administrators and the satisfaction on the work of teachers under Nongbua Lampau Primary Educational Service Area Office 2. The samples were 278 persons from the teachers in the schools of the academic year 2020. The instruments used for this research were 5 rating scales questionnaires on the emotional intelligence of school administrators and the satisfaction on the work of teachers with the reliability of 0.84. The statistics used for data analysis, included percentage, mean, standard deviation and Pearson correlation coefficient. The results of findings were as follows: 1) for overall of emotional intelligence of school administrators was at a high level, 2) for overall on the satisfaction on the work of teachers was at a high level and 3) the relationship between emotional intelligence of school administrators and the satisfaction on the work of teachers under Nongbua Lampau Primary Educational Service Area Office 2 was found that the positive relationship was at a high level and was on statistical significance at .01 ($r=.840$).

Keywords: Emotional Intelligence of School Administrators and Satisfaction on the Work of Teachers

บทนำ

การศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการนํานโยบาย หลักสูตร แนวปฏิบัติอื่น ๆ ไปลงมือปฏิบัติโดยตรง ผลของการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษา ที่จะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการดำเนินงานในฐานะผู้ควบคุม บังคับบัญชาและริเริ่มกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย (จันทราณี สงวนนาม, 2551 : 121) การควบคุมอารมณ์ของตนเองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องควบคุมไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวออกมาให้ผู้อื่นได้เห็น ไม่ว่าจะเป็นกับชุมชน นักเรียน ครู และบุคลากร

ในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารนั้นต้องการความร่วมมือ ในการทำงานเพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ ถ้าหากผู้บริหารไม่สามารถควบคุมอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ จะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพลดลง แต่หากผู้บริหารรู้จักควบคุมอารมณ์ บริหารจัดการ อารมณ์ของตนอย่างเหมาะสม ประสิทธิภาพของงานก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ กีบ (Gibbs, 1995: 261) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีความสามารถตระหนักถึงความรู้สึกของตนเอง และคนอื่นสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง บริหารจัดการอารมณ์ได้ รู้จักควบคุมอารมณ์ แสดงอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง ตามกาลเทศะ เข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข บุคคลนั้นเรียกว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ ในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการทำงานที่มีสติปัญญาดีเสมอไป สติปัญญาอย่างเดียว นั้น ไม่สามารถทำให้การเรียนหรือทำงานด้านต่างๆ บรรลุผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความฉลาดทางอารมณ์ เป็นส่วนประกอบด้วย

โกลแมน (Goleman, 1995 : 45-46) ได้กล่าวถึง ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นอีกว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญมากกว่าเชาว์ปัญญา โดยกล่าวว่า เป็นระยะเวลายาวนานที่คนเราให้ความสำคัญกับสมอง โดยไม่ใส่ใจสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสำเร็จชีวิต คือ กลุ่มทักษะทางอารมณ์ที่สามารถสอนได้ ไม่เหมือนกับเชาว์ปัญญาที่ยากต่อการสอนและพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์จึงสามารถอธิบายได้ว่าทำไมบุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญาสูงไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ในขณะที่บุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญาธรรมดากลับเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้

ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการบริหารการศึกษานั้นเป้าหมายสูงสุดของความสำเร็จในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ในการสร้างความพึงพอใจให้กับบุคคลเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและประทับใจ การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้จะนำมาสู่การพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งความก้าวหน้าของหน่วยงานจะส่งผลให้สังคมส่วนรวมมีคุณภาพดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่าความพึงพอใจมีความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงานอย่างยิ่ง และความพึงพอใจยังมีความสำคัญต่อผู้ให้บริการและผู้รับบริการประกอบด้วย 1) ความสำคัญต่อผู้ให้บริการองค์กรจำเป็นต้องคำนึงถึงความพึงพอใจต่อการบริการในด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการที่เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของการบริการเพราะข้อมูลดังกล่าว จะบอกถึงการประเมินความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อบริการที่ต้องการและวิธีการตอบสนองความต้องการซึ่งความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ การนำเสนอการบริการที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการและความคาดหวังย่อมส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อการบริการนั้นและมีแนวโน้มจะใช้บริการซ้ำอีกต่อไปโดยที่ความ

พึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของงานบริการ เพราะการสร้าง ความพึงพอใจในงานให้กับผู้ปฏิบัติงานบริการส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย และตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถอันจะนำมาซึ่งคุณภาพของการบริการที่ดีและ

2) ความสำคัญต่อผู้รับบริการประกอบด้วยความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวประกันคุณภาพชีวิตที่ ดี เพราะการนำเสนอการบริการที่เหมาะสมจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ การบริการให้กับ ลูกค้าได้หลายๆ สถานการณ์จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีตามไปด้วยความพึงพอใจของ ผู้ปฏิบัติงาน ช่วยพัฒนาคุณภาพของงานเป็นที่ยอมรับว่าความพึงพอใจในงานมีผลต่อการเพิ่ม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานแต่ละองค์กร ความพึงพอใจในงานเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานทั้งด้านบวกและด้านลบมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ของงาน ความพึงพอใจมาจาก ความสำเร็จของการทำงานในชีวิตประจำวันปัจจัยในการชักจูงให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานให้ เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือลักษณะงานที่ ปฏิบัติความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การปกครองบังคับบัญชาความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานสภาพแวดล้อมในการทำงาน เงินเดือนหรือผลประโยชน์เกื้อกูล หากผู้ใต้บังคับบัญชาไม่อาจสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ แน่แน่นอนว่า การปฏิบัติงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายอาจไม่สำเร็จตามกำหนด หรืออาจจะสำเร็จ แต่เป็นความสำเร็จที่ ทำแบบให้ผ่านไป ทำให้งานที่ออกมาไร้ประสิทธิภาพ (จันทร์านิ สงวนนาม, 2551 : 67)

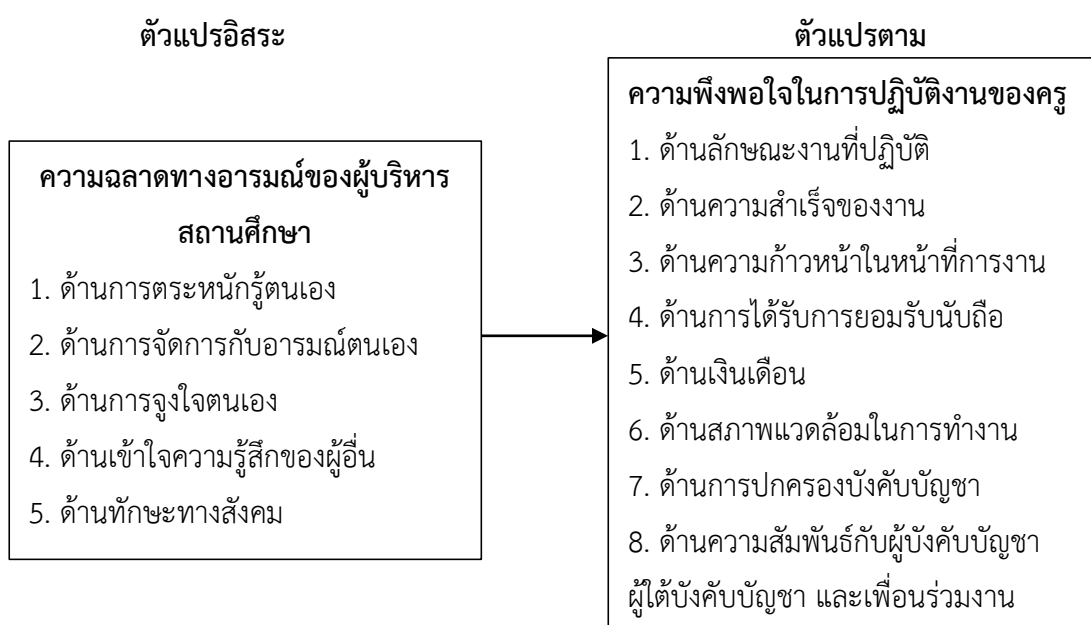
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สภาพการ บริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยทั่วไป มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 102 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 7 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 94 โรงเรียน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 1,027 คน มีนักเรียน 20,386 คน ดูแลการจัดการศึกษาใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนากลาง อำเภอนาวัง และอำเภอสวรรณ คูหา ภายในพื้นที่บริการแบ่งเป็น 11 ศูนย์เครือข่าย จากการศึกษารายงานวิจัย พบว่า ยังไม่มี การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการ บริหารองค์กรและสร้างระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยส่วนรวม

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในทุกๆ ด้านรวมถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนด้วย ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ดังนั้น ผลการศึกษาที่จะได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางและพัฒนาผู้บริหารให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,027 คน จาก 102 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 278 คน จาก 102 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970 : 607-610) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู กำหนดเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale)

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู จาก เอกสาร หนังสือ ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการ

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา นิยามศัพท์เฉพาะ มากำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำชี้แนะแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา (Wording) ให้ครอบคลุมรายละเอียดในแต่ละด้าน แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ปรากฏว่าข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) คำนวณโดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84

3.7 ปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยพินิจบัณฑิต เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ให้ครูกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยประสานงานขอรับแบบสอบถามคืน และติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับด้วยตนเอง

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้ทำการวิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ คือ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้ทำการวิจัยตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เมื่อตรวจสอบความ

สมบูรณ์มีความสมบูรณ์ทุกชุดจากนั้นผู้วิจัยได้นำมากำหนดรหัสข้อมูล บันทึกข้อมูล และโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย โดยมีสถิติที่สำคัญ ดังนี้

ตอนที่ 1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ทำการบันทึก และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ทำการบันทึก และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient)

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) แบบเพียร์สัน Pearson's Product Moment Correlation (r)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตระหนักรู้ตนเอง	4.57	0.47	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการกับอารมณ์ตนเอง	4.39	0.68	มาก
3. ด้านการจูงใจตนเอง	4.50	0.70	มาก
4. ด้านเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	4.44	0.82	มาก
5. ด้านทักษะทางสังคม	4.46	0.78	มาก
โดยภาพรวม	4.47	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ($\bar{X}=4.57$) รองลงมา คือ ด้านการจูงใจตนเอง ($\bar{X}=4.50$) ด้านทักษะทางสังคม ($\bar{X}=4.46$) และด้านเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{X}=4.44$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการกับอารมณ์ตนเอง ($\bar{X}=4.39$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4.36	0.45	มาก
2. ด้านความสำเร็จของงาน	4.49	0.57	มาก
3. ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	4.50	0.34	มาก
4. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	4.40	0.49	มาก
5. ด้านเงินเดือน	4.44	0.66	มาก
6. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.39	0.48	มาก
7. ด้านการปกครองบังคับบัญชา	4.35	0.75	มาก
8. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน	4.44	0.66	มาก
โดยภาพรวม	4.42	0.40	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา คือ ด้านความสำเร็จของงาน ($\bar{X}=4.49$) ด้านเงินเดือน ($\bar{X}=4.44$) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}=4.44$) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X}=4.40$) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{X}=4.39$) และด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X}=4.36$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการปกครองบังคับบัญชา ($\bar{X}=4.35$)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม ($n=278$)

ความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot})			
	Pearson Correlation	P-value	ระดับ ความสัมพันธ์	ทิศทาง ความสัมพันธ์
1. ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (X_1)	.507**	0.000	ปานกลาง	ทางบวก
2. ด้านการจัดการกับอารมณ์ตนเอง (X_2)	.652**	0.000	ปานกลาง	ทางบวก
3. ด้านการจูงใจตนเอง (X_3)	.853**	0.000	สูง	ทางบวก
4. ด้านเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (X_4)	.765**	0.000	สูง	ทางบวก
5. ด้านทักษะทางสังคม (X_5)	.872**	0.000	สูง	ทางบวก
ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา (X_{tot})	.840**	0.000	สูง	ทางบวก

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปรากฏว่า โดยภาพรวมทั้งหมดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot}) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.840$) โดยคู่ที่ มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านทักษะทางสังคม (X_5) กับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=.872$) รองลงมา คือ ด้านการจูงใจตนเอง (X_3) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=.853$) ด้านเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (X_4) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=.765$) และด้านการจัดการกับอารมณ์ตนเอง (X_2) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r=.652$) และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (X_1) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=.507$)

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความอดทนไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อหน้าคนอื่น รู้จักการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง และควบคุมอารมณ์ตนเองได้ รู้จักปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโกลแมน (Goleman, 1998) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในตัวเองบริหารจัดการอารมณ์ต่างๆ ของตนและอารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่างๆ ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูราพร โยธาทอน (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองหานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ อีราภรณ์ ณะนะหมอก และสุภาพ ผู้รุ่งเรือง (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 : ตามทัศนะของครู ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 4 ตามทัศนะของครูโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งสอดคล้องกับเฮิร์ซเบิร์ก มัสเนอร์และสไนเดอร์แมน (Herzberg, Mauser & Snyderman, 1959: 113-115) ได้นิยามว่าความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง การได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งสูงขึ้น รวมทั้งโอกาสที่จะได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการทำงาน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา ลอยสมุทร (2559) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการศึกษา พบว่า 1) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ เงินเดือนหรือผลประโยชน์เกื้อกูล สภาพการทำงาน

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปรากฏว่า โดยภาพรวมทั้งหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมใจ วิเศษ (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์านิ สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12)**. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่**. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์ใจ วิเศษ. (2554). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชา
เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2546). **จิตวิทยาการบริหาร หน่วยที่10. (เอกสารการสอน).**
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Gibbs, N. (1995). **The E.Q. factor**. Time, 2, 24-31. 1995, October.
- Goleman, D. (1995). **Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ**.
New York: Bantam Books.
- Herzberg, F. Mausner, B & Snyderman, B. (1959). **The motivation to work**. (2nd ed.).
New York: Wiley.